

VARLIK İZLERİ: IŞIK VE SES
HEIDEGGER'DE TEMEL KAVRAMLAR

ÖZGÜR TABUROĞLU

FOL ÇAĞDAŞ FELSEFE

- ÇAĞDAŞ KİTA FELSEFESİ –BERGSON’DAN DERRIDA’YA– *Zeynep Direk*
- BAŞKALIK DENEYİMİ *Zeynep Direk*
- SÜRE VE EŞZAMANLILIK –EINSTEIN’IN TEORİSİ HAKKINDA– *Henri Bergson*
- MADDE VE BELLEK –BEDEN-TİN İLİŞKİSİ ÜZERİNE DENEME– *Henri Bergson*
- DOĞMAK –YENİ İNSANIN BAŞLANGICI– *Luce Irigaray*
- ATEŞİ PAYLAŞMAK *Luce Irigaray*
- BAŞLANGIÇTA KADIN VARDI *Luce Irigaray*
- TANRI’YI BEKLERKEN *Simone Weil*
- ZAMAN VE BAŞKA *Emmanuel Levinas*
- BAŞKASININ POLİTİKASI –HUSSERL, HEIDEGGER, LEVINAS– *Onur Kartal*
- İÇTEKİ SES –ALGISAL BİR DUYGU KURAMI– *Jesse J. Prinz*
- ÖLÜMSÜZLÜK VE EZELİYET *John Ellis McTaggart*
- ARZU VE ÖLÜM –HEGEL, HEIDEGGER, DELEUZE– *Brent Adkins*
- İMKÂNSIZI DÜŞÜNMEK –1960 SONRASI FRANSTZ FELSEFESİ– *Gary Gutting*
- SÜRENİN DİYALEKTİĞİ *Gaston Bachelard*
- LEVINAS OKUMALARI –DUYUSALLIĞIN DİYALEKTİĞİ– *Robert Bernasconi*
- KAYIP YÜZLEŞME –*Levinas ve Lacan– Sarah Harasym*
- METAFELSEFE –FELSEFENİN FELSEFESİ– *Soren Overgaard, Paul Gilbert, Stephen Burwood*
- SÖZ VE YAZI –SESSİZLİKTEN ÇIĞLIĞA– *Louis Lavelle*
- VARLIK İZLERİ: IŞIK VE SES –HEIDEGGER’DE TEMEL KAVRAMLAR– *Özgür Taburoğlu*

ÖZGÜR TABUROĞLU

Bilkent Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği bölümünden mezun oldu (1997). Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji bölümünde dilenciler ve evsizler üzerine teziyle doktorasını tamamladı (2018). Ankara’da bilgisayar mühendisi olarak çalışıyor.

Eserleri: *Dünyevi ve Kutsal: Modernlerin Maneviyat Arayışları* (2008), *Kent Efsaneleri: Zamanımızın Batıl İnançları ve Takıntıları* (2011), *Resim, Söz ve Yazı: İmge Yaratmanın ve Bozmanın Yolları* (2013), *Boşluk, Aşırılık ve Keyfilik* (2016), *Nazar: Başkası Nasıl Görür* (2017), *Tanpınar Sözlüğü: Şahsi Bir Masalın Simgeleri* (2019), *Vicdan: Kendi Olma Biçimleri* (2019), *Yavaşlık Felsefesi: Khôra, Tao ve Aralıklar* (2020), *Alışveriş Merkezinde Yaşayan Adam* (2020), *Oğuz Atay: Yazı Eylemi ve Oyun* (2022), *Samuel Beckett: Varlığa Eşlik Eden Kabramanlar* (2022), *Bilge Karasu/Dirim Belirtileri: Işık, Zemin, Hayvan* (2022), *Leylâ Erbil: Bilinç Akışında Kesintiler* (2022).

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	
VARLIĞA İLİŞKİN SORU	13
I	
DASEIN'IN RUH HÂLLERİ	24
<i>Dasein: Müstesna bir Varolan</i>	24
<i>Ruh Hâli: Başkasının Kaygılı Duyumu</i>	30
<i>Özne: Varlığı Kendisine Saklayan Fail</i>	39
<i>Kaygı: Nesnesiz Korkular</i>	45
<i>Sabihlik: Doğruluğun Temelsiz Kaidesi</i>	50
<i>Anlama: Serbest Kalanın Hatırası</i>	52
<i>Çalışma: Şey ile Nesne Arasında</i>	55
<i>Gevezelik: Dayanaksız Sözler ve Düşkünlik</i>	58
<i>Merak: Önceden Görülmüş Olana İlgi</i>	62
<i>Beden: Dasein'in Saçakları</i>	67
<i>Başkaları: Mevcut Olanın Ötesi</i>	71
2	
VARLIK İZLERİ	76
<i>Varlık: Kararlı ve Düşünceli Dasein'in Hakikati</i>	76
<i>Varolan: Görünüş ve Görüşlerin Dünyası</i>	83
<i>Varoluş: Varlık ve Varolanlar Arasında</i>	86
<i>Zaman: Varlığın Hareket ve Sükûnu</i>	90
<i>Açığa Çıkma: Serbest Kalan Görüngüler</i>	99
<i>Doğruluk: Yer ve Zamanda Gerçekleşen Varlık</i>	111
<i>İhtimam: Varolanlara İlgi ve İtina</i>	117
<i>Metafizik: Kendisine Kulak Veren Görüşler</i>	123
<i>Olay: Başkasının Buyurgan Öğretisi</i>	125

	3	
	IŞIK VE SES	128
	<i>Görüngü: Kendisini Gösteren Şeyler</i>	128
	<i>Söz: Seslerin Duyumu ve Paylaşımı</i>	138
	<i>Işık: Varlığın Kökensel Belirtisi</i>	144
	<i>Ses: Nesnesiz ve Öznesiz Vicdanın Duyumu</i>	155
	<i>Bakış: Varlığın Yaratıcı ve Kem Nazarı</i>	170
	<i>Resim: Modern Dünya Tablosu</i>	180
	<i>Dil: Şiirli Sözün Zemini</i>	185
	4	
	YERYÜZÜ, DÜNYA VE TEHLİKE	191
	<i>Yeryüzü: Dünyanın Karanlık Maddesi</i>	191
	<i>Tehlike: Varlığı Unutma Biçimleri</i>	201
	<i>Güç İstenci: Tuzağa Düşürülen Varlık</i>	205
	<i>Teknik: Kör ve Sağır İstenç</i>	217
	<i>Sanat: Koruyucu Gücün İmkânları</i>	220
	<i>Düşünmek: Varlıkla Koşut Fikirler ve Duygular</i>	227
	<i>Doğa: Dasein'ın Yaşam Küresi</i>	236
	SONUÇ	243
	YERYÜZÜ VE DÜNYA ARASINDA WALL-E	
	KAYNAKÇA	256
	DİZİN	260

GİRİŞ

VARLIĞA İLİŞKİN SORU

Bu metinde, varlıkla yüzleşen ve insana benzeyen ‘müstesna’ bir fail olarak Dasein’a ulaşan ışıklı ve sesli görüngüler içerisinden Heidegger metinlerine bir bakış denemesi bulunabilir. Böyle izlerin, varlık imkânlarının, görüngülerin veya duyuların ayırt edilmesi için öncelikle ‘varlığa ilişkin doğru bir soru’nun kurulmuş olması gereklidir. ‘Varlığın anlamı karanlıkta gizli’ olsa da onu hatırlamaya, açığa çıkarmaya, görmeye, duymaya veya düşünmeye olanak sağlayan ilk çaba bazı temel sorular oluşturmaktır. Cevapsız kalanın peşine bir kez daha düşmek için yalın bir fiil olarak ‘soru sormak’ gereklidir. Varlık hiçbir zaman dolaysız, kendi hâlinde açığa çıkmaz; doğru kurulmuş bir soruya cevaben bazı izler, belirtilerle belirir.

Heidegger için böyle bir arama, araştırma, soruşturma veya düşünme eylemine Dasein’ı taşıyan sorular içerisinde bazı ‘yönelimler’ taşır. Ancak arayanın aradığına ilişkin yönelimi veya muhtemel yorumuyla birleşmiş bu soru, araştırma nesnesine ilişkin saydamlığı bozamaz. Çünkü dil içerisinde dolayımlanan varlık, doğru kurulan sorularda zaten içerilir. Dasein, varlığa dair görüşünden veya görüşlerinden önce ona ilişkin bazı veçheleri açılması umulan ‘otantik’, ‘sahici’, ‘hakiki’ bir sorma yetisine sahip olmalıdır. Cevabı bir yerlerde saklı olması veya yaratılması beklenen bu soru, doğru kurulduğunda bizi varlığın ve onunla bağdaşık ‘doğruluğun ufku’ içerisine taşır.

Heidegger’in *Varlık ve Zaman*’da veya diğer metinlerinde böyle soruları oluşturmak konusundaki tereddütleri iyi bilinir. Varlık, yerinde sorular yardımıyla açıldığında,

Dasein'a seslendiğinde veya ona baktığında (nazar ettiğinde) bize sunduğu bir ön hazırlığın duyusuna ulaşırız. Varlığa ilişkin ortalama bir kavrayışla yola çıkmak, 'ipucunu' yorumlamak veya kavramsal tasarımlar kurmak görüngübilime/fenomenolojiye ait derin bir kuşkuyu ve özeni gerektirir. Bu sırada tümüyle tekinsiz, tehlikeli bir cevaba da açık olmalıdır. Varlık, kendisiyle arasında bir 'uçurum' bulunan varolanlar gibi sorgulanamaz. Ama yine de varlık ancak varoluş içinden kavranabilir. Varlığı zamansal ve tarihsel olarak idrak etmek, Dasein'ın zihninden neşet eden ışık olarak *lumen naturale* altında varlığı görmeye, işitmeye çaba göstermek bu analizin temelini oluşturur. Belirli duyum, uygulanma ve düşünme alışkanlıklarının ortamı olarak varoluş içerisinde yerleşik 'gelenekler' varlığa Dasein'ın hazır güzergâhlar içerisinde yaklaşmasını sağlar. Gelenek diğer yandan 'ilksel kaynaklara' erişimin önünü de kesebilir. 'Kökensel' anlamları unutmamıza yol açabilir. Bazı hazır soru ve cevapların yatkınlığı içinde varlığın anlamı sorusu, sayısız metafizik girişimlere rağmen unutulmuş, ihmal edilmiş olabilir.

Heidegger'e göre, varlık sorusunu belki de ilk kez zamanla bağdaşık olarak tanımlayan Kant bu çabasında pek başarılı olmaz. Ondaki görüngü (*phenomenon*) ve kendinde şey (*noumenon*) ayrımı gereği, temsil, sunum, belirti veya simgeler birer 'görünüş' olarak tarif edilir. Oysa Heidegger'in soruşturması veya görüngübilimi bir çeşit varlıkbilim gibi çalışır. Varlığın anlamı sorusuyla onun belirtileri ışık veya seslenişler bu iki görü alanında kesişir. Dasein'ın görü ve görüşleriyle varlığın ışığı arasında muhtemel bir mutabakat ortaya çıkar. Varlık ve Dasein her zaman bir arada bulunurlar. Onlar arasındaki dolayım görüngüler üzerinden ulaşmak varlığın en kökten bireyleşmesidir. Bu nedenle varlığa yaklaşmak, onu yorumlamak arzusundaki Dasein bir çeşit kendilik veya ferdiyet kazanmalıdır.

Heidegger, varlığa ilişkin doğru soruların ilk kez Sokrates-öncesi düşünürler tarafından önerildiğini dile getirir. Ama

DİZİN

A

açığa çıkma 19, 20, 21, 25, 67, 81, 99, 100, 104, 110, 138, 149, 163, 173, 201, 202; ~ biçimleri 81
açık seçik görme 64
adalet 155, 157, 160, 167, 217; ~ beklentisi 157; ~ kaynağı 157; ~ yapıları 155
adlandırma 85, 188
Adorno, Theodor 18, 80
ahlak 162
ahlaki: ~ gönderge 81; ~ noksanlık 39
aile 80
akıl 28, 32, 33, 42, 45, 82, 119, 204, 206, 211, 215, 228, 229, 231, 237; ~ yürütme yetileri 42
akılcı davranış 32, 62
Alman: ~ idealizmi 193; ~ romantizmi 193
Amerikanizm 41
Anaksimandros 232, 234
anlam 31, 54, 55, 62, 120, 127, 130, 132, 174, 186, 187, 199, 225
anlama 16, 25, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 54, 55, 59, 66, 90, 112, 113, 116, 119, 130, 135, 137, 139, 142, 146, 154, 159, 166, 175, 181, 223, 248; ~ imkânı 34; ~ kaygısı 66; ~ yeti(s)i(leri) 16, 34, 36, 37
anlatı kişileri 48
Antik: ~ bilim 53; ~ coğrafya 115; ~ dünya 217; ~ optik anlayışı 194; ~ varlık anlayışı 212; ~ Yunan 17, 21, 43, 53, 56, 69, 88, 104, 111, 115, 136, 142, 143, 181, 182, 196, 217, 225, 232, 236, 238; ~ Yunan düşüncesi 53, 115, 142; ~ Yunan kozmolojisi 196; ~ zaman kavrayı-

şı 95; ~ zamanlar 21
antropoloji 45, 184, 219
antropolojik: ~ düşünüm 184; ~ ilkel-ler 184
arama edimi 27
araştırma nesnesi 13
Aristoteles 57, 95, 103, 114, 115, 165
arzu 29, 64, 120, 152; ~ fenomeni 121
astroloji 193
aşına: ~ dünya 49; ~ gündelik hayat 47; ~ olmayan karşılaşmalar 16
aşkın özne 40, 136, 223; ~ tasavvuru 17
aşkınlık 35, 89, 124
Atay, Oğuz 47
atom bombası 201, 215
avangart topluluklar 211
Aydınlanma 77, 92, 100, 104, 107, 109, 126, 129, 146, 150, 177, 179, 215; ~ çağı insanı 215; ~ dönemi 225
aynının ekonomisi 224
aziz ikonları 107
B
bakışın üretimi 54
Barok: ~ tablolar 109, 182; ~ zamanlar 41
baskılama yordamları 110
başkaları: ~nın çağrısı 32; ~yla: ~ dünyada bulunuş 15; ~yla yaşama kararlılığı 39
başkalık 25, 31
Bataille, Georges 122
Batı: ~ düşüncesi 232; ~ felsefesi 63; ~ kültürü 105; ~ metafiziği 65, 107

Batılı düşünce geleneği 136
 Baudelaire, Charles 211
 Baudrillard, Jean 60, 184, 224
 Beckett, Samuel 48
 beden 36, 48, 54, 67, 68, 69, 101, 118, 219, 236, 237, 249; ~ dili 36; ~in imkânları 89;
 bedensel: ~ kaynaklar 41; ~melekeler 39; ~ yetiler 119
 bedenleşme 69
 bellek 52, 65; ~ yönetimi 209
 bengi dönüş 153, 219
 benlik 26, 40, 42, 44, 77, 79, 166; ~in çözülmesi 41
 Berger, John 194
 Bergson, Henri 92, 95
 beşerî: ~ ayrımlar 47; ~ ruhlar 229; ~ yetiler 120
 bilgi 4, 34, 53, 54, 56, 63, 101, 112, 116, 121, 131, 134, 144, 145, 185, 211, 219, 221, 223, 23; ~ alanları 219; ~ sahası 185
 bilim(ler) 56, 113, 114, 134, 178, 185, 205, 193, 218, 219, 227, 228, 254; ~in körlüğü 219;
 bilimsel: ~ alanlar 56, 184; ~ araştırmalar 56; ~ edimler 64; ~ netlik 15; ~ söylemler 58
 bilişim 224
 bilişsel: ~ nesne 64; ~ yetiler 33
 bilme 112, 113, 137
 bir şey için bakış 31, 86
 birey 35, 73, 80, 140, 172, 218, 249; ~sel vicdan 163
 biyoloji 45, 219
 biyosfer 248
 biyosiyasal uygulamalar 243
 Blanchot, Maurice 212
 Borges, Jorge Lois 185
 boş konuşma 15
 boşluk 31, 43, 46, 61, 77, 106, 108, 137, 162, 175, 204, 226; ~ duygusu 31, 162

C
 cevher 67, 124, 241
 cinsel konumlar 71
 cinsellik 210

cinsiyetçi temalaştırma 71
 coğrafya 25, 150, 211

Ç

çağdaş zihinler 40
 çevre sorunları 224
 çevrelenen dünya 67
 çıplaklık hissi 32

D

Dasein: ~ analizi 15, 17, 21, 24, 25, 75, 77, 80, 138; ~in arzusu 103; ~in dünyası 104; ~in dünyaya sevgisi 46; ~in düşkünlüğü 72, 79; ~in evi 110; ~in eylemleri 109; ~in gündelik dünyası 159; ~in iç sıkıntısı 36; ~in ihtimamı 100; ~in kararlılığı ve iradesi 56, 78, 147; ~in kaygısı 23; ~in merakı 100; ~in mevcudiyeti 70; ~in ortalama edimleri 20; ~in öngörüsü 89; ~in ruh hâlleri 25; ~in söylemi 37; ~in tarihi 180; ~in tarihsel düşkünlüğü 96; ~in ufku 36, 110; ~in üretimi 84; ~in varoluşu 44, 98, 112, 162; ~in yaşam küresi 121; ~in yaşam yeri 107; ~in yitikliği 159
 Deleuze, Gilles 68, 69
 Derrida, Jacques 125, 136
 Descartes, Rene 26, 40, 41, 44, 67, 138, 146, 221, 223, 230
 devinim 39
 devlet 80, 84, 165, 207, 218
 dil 13, 15, 21, 38, 42, 85, 103, 116, 119, 125, 126, 143, 186, 187, 188, 189, 190, 209, 221, 222, 231; ~ bilgisi 21; ~ birimleri 187; ~ eylemi 15, 189; ~ felsefesi 186; ~ kullanımı 42
 dilbilim 107, 112
 din(ler) 113, 138, 139, 140
 dinleme yetisi 74
 diyalektik 64; ~ kopuş 89
 doğa 54, 56, 57, 67, 69, 82, 92, 110, 115, 116, 134, 136, 170, 194, 196, 223, 226, 236, 237, 238; ~ belgeselleri 194; ~ hâli 136, 194; ~ nesnesi 67; ~ya dönüş 237

doğal: ~ görünümler 17; ~ mesafeler 67; ~ saat 93
doğru yaşam 143
doğruluk 73, 79, 106, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 124, 126, 137, 188, 189, 191, 199, 221, 225
doğum 85, 97, 112, 212
doksa 83, 84, 231
dugulanım 30, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 54, 82, 102, 155, 156, 163
duyarga 69, 70
duygu 22, 30, 32, 33, 36, 46, 47, 174: ~ hâlleri 22
duygusal durumlar 16
duyma 15, 16, 22, 25, 52, 74, 112, 113, 132, 139, 140, 142, 162, 167, 169, 185, 188
duyu: ~ araçları 69; ~ parçaları 55; ~ şemaları 131;
duyusal: ~ melekeler 132; ~ tecrübeler 32
duyum(lar) 14, 17, 26, 29, 32, 34, 37, 39, 52, 54, 55, 62, 63, 72, 89, 100, 101, 103, 107, 112, 113, 115, 116, 120, 129, 130, 137, 138, 140, 141, 142, 144, 148, 153, 154, 155, 157, 158, 160, 165, 166, 168, 174, 180, 186, 192, 199, 221, 223, 234; ~ın tecrübesi 221; ~un nesneleri 119
duyumsal: ~ bağlar 75; ~ eylemler 143; ~ melekeler 154
duyumsallık 68, 70, 74, 107
dünya: ~da oluş 15; ~ içinde başkala-
rıyla varolma hâli 166; ~ ilgisi 60;
~ işleri 62; ~nın dünyalığı 38; ~nın
ufku 81; ~ resmi 184, 185, 220; ~
uzam ve zamanı 211; ~ tasarımı
85; ~ telaşı 61; ~ya düşkünlük 72;
~ya düşmüş olma 15; ~ yaratma
49; ~yla yüzleşme 64; ~ zamanı 94
dünyasal: ~ düşkünlük 15, 35, 37,
160; ~ düzen 39; ~ ilgiler 17, 187;
~ imkânlar 36; ~ neden sonuç iliş-
kileri 87; ~ olanın ufku 157; ~ ses
164; ~ teskin arayışı 65; ~ ufkun
sınırlılığı 39
dünyasallık 86, 94
dünyevi: ~ ahlaki değerlerin inşası

163; ~ nedensellik 87; ~ döngü 38,
81; ~ esenlik 65; ~ gözler 50; ~ hu-
zur 90; ~ olanaklar 72; ~ varoluş
171
düşkünlük 16, 36, 37, 39, 46, 58, 60,
61, 62, 64, 72, 74, 79, 81, 101,
152, 158, 160, 169, 173, 177, 230,
239, 240
düşünce 18, 22, 23, 29, 38, 78, 79,
81, 99, 101, 102, 107, 111, 126,
136, 140, 142, 143, 148, 149, 151,
199, 206, 222, 228, 229, 231, 234;
~ nin üretimi 142, 228, 232
düşünme: ~ alışkanlıkları 14; ~ eyle-
mi 13, 219
düşünsel: ~ olanaklar 171; ~ tecrübe
20, 32
düşünüm 39, 67, 126, 131, 184, 188,
199, 205

E

ebedî: ~ biçim 94; ~ nitelik 15
edebiyat 140
Eckhart, Meister 229, 230
edim 27, 199, 218, 222, 239, 242; ~
alanı 27; ~ ler 27, 64, 121;
edimsel varlık 75
egemen: ~ ifade biçimi 15; ~ örtme
biçimleri 136
ekonomi 110, 122, 211
eksistensiyal var olma kipi 74
ekstasik: ~ zaman 144; ~ hâller 49
el altında hazır: ~ araçlar 26, 103; ~
kılma 52; ~ nesnelere 67, 175, 241;
~ olmayan faydasız şeyler 111; ~
şeyler 15
endişe 16, 24, 32, 33, 35, 36, 38, 39,
46, 47, 73, 120, 155, 160, 162,
164, 189, 234, 254; ~ duyma mele-
kesi 16; ~ duyusu 162;
endişeli ruh hâli 34, 121, 151, 162,
164
endüstri 56, 249
enerji 57, 58, 89, 149, 242; ~nin ko-
runumu 149
erdemli yaşam 137
erken Yunan düşüncesi 150
eski Yunan 43, 56, 63, 97, 105, 141,

- 151, 173, 181, 217, 218, 223, 227, 229, 233, 236, 240; ~ Yunan düşüncesi 63, 173; ~ Yunan trajedileri 28
- estetik ilkeler 186
- etik 75, 81, 107, 155, 160, 161, 163, 168, 169, 186, 212, 221, 226; ~ ilgiler 75; ~ ilkeler 212
- etioloji 45
- etkililik 58
- etkin bilgi üretme edimleri 219
- F**
- fail 13, 15, 17, 24, 39, 45, 56, 76, 77, 80, 87, 88, 165, 184, 203, 214, 250
- faillik 41, 43; ~ imkânları 43
- faşizm 206, 212
- fenomen 133
- fenomenoloji 128, 135
- fırlatılmışlık 37, 79, 158
- Fichte, J. 40
- Finley, Moses 172
- fizik 124, 218, 239
- fiziksel nesnelere 219
- Freud, Sigmund 173, 210
- Friedell, Egon 233
- G**
- Gadamer, H. G. 76, 85, 125, 221
- gayrisahih: ~ yaşam 28; ~ görü 153; ~ hayat bilgisi 66; ~ tarih 98; ~ varoluş 51, 138, 176; ~ yaşam 85
- geçmiş 69, 74, 94, 95, 96, 97, 98, 171, 184, 186, 227, 247; ~ olgular 98; ~ zaman 52
- gelenek 14, 80, 178, 179, 211
- genel ekonomi 110, 122, 204
- genetik 195, 224
- gerçeklik 75, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 124, 142, 151
- gevezelik 15, 51, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 66, 109, 139, 140, 166, 210
- Goethe, J. W. 100, 204
- görgü biçimleri 131
- görme 15, 25, 53, 54, 63, 64, 65, 66, 70, 81, 107, 108, 119, 127, 131, 134, 142, 147, 154, 174, 175, 176, 180, 181, 188, 217; ~ arzusu 64, 65; ~ biçimi 54; ~ isteği 119; ~nin verimi 175; ~ ve görülme ilişkisi 134; ~ yetisi 63, 101; ~ zevki 63
- görü 14, 34, 54, 70, 73, 81, 87, 88, 100, 106, 134, 141, 144, 153, 171, 174, 175, 183, 239, 241; ~ biçimleri 81
- görüngü(ler) 13, 14, 17, 20, 21, 22, 23, 25, 29, 36, 52, 53, 54, 55 58, 62, 68, 71, 74, 78, 83, 85, 87, 90, 96, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 112, 116, 120, 121, 122, 123, 124, 128, 129, 130, 131, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 149, 151, 153, 154, 155, 160, 161, 163, 164, 173, 174, 175, 179, 180, 182, 186, 187, 191, 194, 200, 205, 208, 209, 212, 213, 217, 220, 221, 224, 228, 229, 231, 235, 240, 241, 247, 248, 253, 255; ~in duyumu 46; ~in ufku 20; ~nün aydınlığı 124; ~nün dünyasal kariyeri 148
- görüngübilim 14, 15, 17, 20, 21, 22, 33, 70, 71, 79, 89, 107, 124, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 146, 148, 184; ~sel analiz 25; ~sel yeti 174
- görünme biçimleri 124, 134
- görünüş 14, 20, 51, 65, 83, 84, 106, 123, 129, 130, 135, 154
- gözüpeklik 62, 214, 249
- Guattari, Felix 68, 69
- güç istenci 28, 41, 53, 56, 69, 78, 88, 92, 99, 102, 110, 116, 122, 175, 184, 198, 201, 211, 213, 215, 216, 217, 218, 222, 223, 226, 228, 241, 250
- güncel: ~ dünya 89, 171; ~ ilişkiler 36; ~ olgusallığın sınırları 20; ~ olgusalılık 87; ~ varoluş 152; ~ yaşam 162
- güncellik 89, 202
- gündelik: ~ ahlak 163; ~ alışkanlıklar 156, 167; ~ çevrim 35; ~ dekor 64; ~ duyum 62; ~ dünya 15, 16, 17, 32, 33, 35, 36, 47, 48, 152,

156, 186; ~ dünyanın belirlenimleri 17; ~ dünyanın karmaşası 35; ~ düşkünlük 40, 64; ~ eylemler 31, 214, 227; ~ gevezelikler 59; ~ görüngüler 160; ~ görünüm 17; ~ haller 47; ~ hayat 15, 216; ~ huzur 90; ~ ilgiler 95; ~ kanılar 55; ~ kılıgılar 161; ~ kullanım 103, 189; ~ meşguliyetler 135; ~ nitelik 88; ~ olgular 35; ~ olgusalılık 35, 51; ~ oluş 97; ~ ortalama 84, 135, 210; ~ sınırlar 64; ~ sohbetler 61; ~ tefsir 87, 231; ~ tefsir alanı 87; ~ vakit 80; ~ varoluş 134, 173; ~ yasa 156; ~ yaşam 21, 31, 37, 60, 66, 101, 106, 138, 145, 186, 202, 213, 216; ~ yavanlıklar 17, 32
gündelik tecrübe 20; günlük işler 93
güvenlik arayışları 215
güzellik 115: ~ duygusu 115

H

hafıza 52, 225
hak 63, 167
hakikat 20, 27, 43, 49, 53, 64, 73, 87, 99, 105, 106, 111, 114, 115, 116, 117, 150, 163, 184, 189, 195, 210, 220, 221, 237, 242, 249; ~in ışığı 213; ~in tarihi 91; ~in yaratıcısı 43; ~i inşa etme 53; ~ yaratıcı eylem 43
Hannah, Arendt 228, 239
Haussmann, Baron 211
havf duygusu 46, 120
hayat bilgisi 17, 31, 66, 74, 91, 120, 126, 130, 148
Hegel 40, 64, 115, 207
Helen: ~ estetiği 200; ~ varlık anlayışı 105
Herakleitos 117, 151, 232
hergünlük 15, 17, 47, 60, 126, 152; ~ içerisindeki herkes 126
herkes benliği 43, 44, 138, 140
hermenötik açılımlar 75
hesaplayan akıl 45
Hristiyanlık öğretisi 106
hiçlik 51, 65, 70, 89, 216; ~ duygusu 89

Hobbes, Thomas 28
Horatius 214
Hölderlin 116, 187, 188, 203, 242
hukuk 167
Husserl, Edmund 17, 80, 89, 138, 146, 154, 202
Husserlci görüngübilim 146
Hyginus 117

I

ırk 42
ışık tutma 82, 85

İ

iç sıkıntısı 36, 72
içgörü noksanlığı 129
içsel bağ 123
idealar 115
ifade(ler) 15, 16, 17, 26, 28, 29, 32, 47, 52, 55, 58, 68, 72, 75, 84, 96, 101, 103, 112, 113, 114, 115, 120, 129, 132, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 148, 156, 157, 160, 177, 180, 186, 192, 199, 203, 221, 223, 225, 231, 237, 240, 245; ~ eylemi 61; ~ melekeleri 148; ~nin üretimi 34; ~ yetileri 16, 26, 113
ihtimam 27, 31, 32, 35, 60, 63, 95, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 129, 134, 140, 144, 159, 160, 161, 165, 170, 173, 196, 225, 245; ~ göstermelik zaman 95
ikonkırıcılık 106
iletişim 59, 62, 138, 156, 159, 165, 223, 249, 254; ~ araçları 59; ~ uyduları 249; ~ yordamları 156
ilgi biçimleri 120
ilham 28, 71, 80, 89, 91, 200, 214
ilk felsefe 161, 212
ilksel: ~ duyum 134; ~ ışık 192; ~ karşılaşma zemini 68; ~ kaynak 14, 91; ~ olay 156; ~ yapı 131
imaj 181
imgeler 26, 91
inanç 62, 113, 197; ~ görüngüsü 113
insan: ~ duyuları 54; ~ öznesi 41, 42, 103; ~ sonrası tasavvurlar 18; ~ varlığı 126

- insanlık biçimleri 56
 insani: ~ istenç 77; ~ melekeler 42
 irade 29, 32, 105, 124
 iradi özne 82
 istememe istenci 77, 204, 230
 istenç 56, 57, 99, 104, 111, 113, 116,
 121, 137, 138, 181, 204, 212, 213,
 217, 222, 228, 229, 242, 254; ~
 karşıtlığı 56
 iş bölümü 68
 iştme arzusu 64
 iştah 120, 121
 iyi ruh hâlleri 16, 29, 31, 38, 39, 72,
 76, 91, 102, 112, 121, 147, 148,
 149, 228, 252
- K**
- kaçış ağı 46
 kader 96, 97, 98, 216
 Kafka, Franz 156, 157, 224
 kamuoyu 215
 kamusal: ~ kanılar 87; ~ tefsir 59, 60,
 72, 86, 101, 121, 137, 145, 178,
 220; ~ vicdan 163; ~ zaman 92
 kamusalılık 94
 kanaat 50, 65
 Kant, Immanuel 14, 26, 40, 138, 214,
 215, 223, 241
 kararlı eylem 23
 kararlılık 26, 29, 45, 48, 52, 62, 73,
 90, 91, 99, 102, 104, 141, 173,
 202, 212, 214, 215, 216, 223, 228,
 229, 249
 Karasu, Bilge 92
 Karatani, Kojin 194
 kargo kültü 203
 Kartezyen: ~ düşünüm 41; ~ modern
 istenç 113; ~ özne 43, 44, 56, 82
 kartografi 193, 194
 kavrama 53, 54, 114, 126, 145
 kavramsal tasarımlar 14
 kavramsız duyum 89
 kavrayış 27, 199
 kaygı 16, 34, 45, 46, 49, 70, 90, 99,
 129, 148, 165, 173;
 kaygılı: ~ ruh hâli 47, 99; ~ varoluş
 45
 kaygısızlık 155
- kayıtsızlık hâli 132
 kehanet 18, 62
 kendi için varlık 36, 38
 kendilik 14, 15, 30, 38, 40, 43, 44,
 67, 112, 113, 116, 167, 169, 174,
 190; ~in sınırları 25; ~ kipleri 44
 kendinde: ~ şey 14; ~ varlık 38
 kendinden geçme 38, 54, 77, 229
 kişisel gelişim 47, 61, 137, 148, 176;
 ~ öğretileri 47, 61
 kitle beğenisi 201
 korku(lar) 16, 32, 33, 34, 35, 45, 46,
 90, 120; ~ filmleri 90; ~nun nesnesi
 36, 45
 kökensel: ~ bilgi sevgisi 56; ~ görü
 106; ~ poetik yer 108; ~ vicdan 64
 körleşme 31, 176
 körlük 129, 175, 176
 kötü: ~ niyet 164; ~ ruh hâlleri 35, 73
 kuram 112
 kutsal varlıklar 174
 kültür 52, 80, 134, 165, 178, 186,
 193, 224, 238; ~ dünyası 193
 kültürel: ~ görünümler 17; ~ tasarımlar
 196
- L**
- Lacan, Jacques 38, 44, 82, 164, 179
 Leibniz, Gottfried 40
 Levinas, Emmanuel 17, 25, 36, 71,
 107, 160, 161, 212
 logos 20, 26, 69, 85, 86, 103, 115,
 128, 186, 229, 238, 239
 Lukacs, Georg 107
- M**
- madde 67, 68, 236, 240
 maddi kültür yapıları 52
 Marcuse, Herbert 164
 matematik ilkeler 239
 mazi 96, 97, 247
 medeniyetin huzursuzluğu 210
 Medusa 194
 mekânın sahilliği 68
 mekanik nedensellik 41
 mekânsal zaman 95
 merak 38, 48, 51, 52, 59, 60, 62, 63,
 64, 65, 66, 73, 119, 134, 140, 159,

210, 249, 254; ~ duygusu 48, 52;
meraklı: ~ bakış 66; ~ mizaç 64; ~
özne 64
meraksızlık 65
Merleau-Ponty, Maurice 17, 36, 68,
71, 74, 82, 89, 107, 119
metafizik(ler) 14, 21, 28, 37, 54, 64,
65, 28, 79, 81, 84, 87, 88, 91, 92,
103, 104, 105, 106, 112, 113, 116,
119, 123, 124, 129, 133, 136, 143,
146, 149, 150, 165, 174, 180, 181,
182, 186, 188, 189, 192, 193, 200,
206, 207, 208, 209, 210, 212, 213,
216, 219, 221, 224, 227, 235, 238,
242, 243, 246, 251, 252, 253; ~in
kökeni 116; ~in tarihi 149, 206; ~
eylem 124; ~ girişimler 14; ~ mev-
cudiyet 26, 35, 42, 53, 54, 57, 77,
95, 101, 116, 123, 124, 125, 131,
136, 149, 150, 186, 192, 195, 196,
197, 210, 213, 219, 221, 235, 241
mevcudiyet 147; ~ alanı 26; ~ metafizi-
ği 125, 136, 221
mevcut: ~ düzen 160; ~ şeylerin üre-
timi 239
Mihail, Bahtin 48
mimari 187, 196, 222
mistik: ~ özne 45; ~ varlık öğretisi 80;
~ vecd 230; ~ duyum 148; ~ dü-
şünce 45; ~ kavramlar 50; ~ ken-
dinden geçme 54; ~ öğretiler 141,
144, 229
mistisizm 144
mitler 216
modern: ~ bilim 53; ~ birey 56, 172;
~ özne 77; ~ çalışma 57; ~ çalışma-
nın öznesi 57; ~ Dasein 16, 26, 68,
104, 117, 170, 211, 216, 234, 236;
~ dünya resmi 183; ~ dünyevi yaşa-
mın gereksinimleri 87; ~ düşünüm
39; ~ düşünüm modeli 67; ~ ener-
ji 149; ~ güç istenci 69, 116, 184,
255; ~ hayat 102; ~ insan 214; ~
istenç 57, 102, 113; ~ kararlılık 52
modernlik 17, 21, 28, 41, 42, 43,
73, 88, 93, 104, 175, 182, 183,
212, 218, 221, 223, 231, 234; ~in
duyum şeması 221; ~ logos 69; ~

metafiziği 15, 104, 107, 175, 180,
181, 224; ~ öncesi varlık anlayışı
102; ~ özbiçimli insan 172; ~ özne
29, 41, 42, 43, 67, 79, 90, 181; ~
sanat 211; ~ siyaset 220; ~ uzman-
laşma 234; ~ varlık anlayışı 52, 53,
67, 69, 104, 105, 174, 204, 210,
211, 212, 216, 241; ~ yapılar 107;
~ zamanlar 16, 57, 66, 79, 87, 238;
~ zamanların öznesi 181

moral 163, 169

moralite 162

mutlak: ~ fail 41; ~ içkinlik 68

mutlu bilinç 164, 210

müphemlik 60, 62, 64, 66

müzik 187

N

nazariye 174

nedensibilim 45

nedensellik 27, 41, 57, 87

negatif teoloji 160

nesne(ler): ~ ilişkileri 22; ~in dünyası
237; ~nin üretimi 57; ~siz kaygılar
45, 47

nesnel varoluş 40

nevroz 45

Nietzsche, Friedrich 24, 56, 72, 116,
176, 208, 216, 242

nihilizm 91

noksanlık duygusu 36

nörolojik araştırmalar 205

O

Odysseus 65, 172, 176

Oedipus 28, 65, 171, 172, 176

olay döngüsü 89

olgusal: ~ döngü 81; ~ dünya 160; ~
koşullar 72; ~ olanaklar 35; ~ va-
roluş 89; ~ yönelim 35
olgusalılık 35, 37, 80, 87, 152, 156,
165

olumlu ruh halleri 31

Ong, Walter J. 172

ontik: ~ dünya 44, 81; ~ dünya sevgisi
81; ~ meselelerin ufku 155; ~ önem
34; ~ ses 161

ontolojik: ~ ayırım 178; ~ fark 21, 43,

73, 102, 122, 135, 136, 137, 177, 178, 189, 221, 242; ~ nitelik 30; ~ safha 19
ontoteoloji 28
ontoteolojik: ~ fail 206; ~ ilke 43; ~ metafizik 87
optik: ~ görünürlük ilkesi 209; ~ süreçler 101; ~ yasalar 183
organizma 68, 69, 101, 219, 249
ortak: ~ beden 74; ~ duyum 75; ~ görgü 121; ~ varoluş 31; ~ zaman parçası 93
ortalama: ~ dünya bilgisi 225; ~ gündelik hayat 78, 108; ~ gündeliklik 15
otantiklik 78

Ö

ölüm 97, 101, 104, 212, 237
ölümlülük 93
ön anlama 54, 146, 181
öngörme 181
örtülülük hâli 135
özgür: ~ etkileşim 110; ~ irade 172
özgürlük 42, 47, 99, 109;
özgürlükçü düşünce 206
özne 15, 17, 26, 27, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 58, 60, 64, 67, 71, 79, 81, 82, 86, 102, 110, 111, 113, 124, 134, 136, 138, 157, 163, 169, 176, 180, 183, 184, 202, 223; ~ tasavvurları 26
özel: ~ deneyim 20; ~ etkinlik 41; ~ istenç 98, 145; ~ kapanım 41; tek-bencilik 42
özelik: ~ 43, 54, 77, 138; ~ arketipi 43; ~ olanağı 77

P

Pascal, Blaise 44, 45, 230
Parmenides 114, 227, 232, 234
plastik sanatlar 187
Platon 66, 84, 95, 106, 108, 110, 126, 142, 153, 220, 234, 237
poetik: ~ bakış 67; ~ biçim 239; ~ doğruluk 137; ~ dil 38, 187; ~ dolayım 192, 193; ~ düşünce 22, 78, 81, 111, 126, 127, 196, 200,

228, 231; ~ düşüncenin üretimi 53; ~ düşünüm 129, 188, 199; ~ edim(ler) 187, 222; ~ ikamet 38; ~ kullanım 187; ~ söyleme edimi 188; ~ sunumlar 78; ~ üretim 15, 19, 56, 81, 191, 192, 194, 196, 197, 199, 211; ~ yaratıcılık 149; ~ yaratım 102, 106, 147
post yapısal öznelik 54
praksis 91
proje 57
Prometheus 73, 110
psikanaliz 45
psikoloji 45
psikolojik sağaltım 47

R

Rimbaud, Arthur 160
Rönesans 182
ruh(lar) 16, 22, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 46, 47, 49, 67, 70, 72, 73, 76, 78, 79, 89, 91, 99, 100, 101, 102, 107, 112, 118, 119, 120, 121, 122, 129, 136, 137, 142, 144, 147, 148, 149, 151, 152, 155, 156, 157, 160, 161, 162, 163, 164, 168, 171, 173, 175, 178, 179, 192, 193, 199, 202, 205, 206, 213, 216, 225, 228, 229, 230, 237, 251, 252, 254; ~ âlemi 192; ~ hâl(ler)i 16, 22, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 47, 49, 70, 72, 73, 76, 78, 79, 89, 90, 91, 99, 100, 102, 112, 120, 121, 129, 136, 137, 147, 148, 149, 151, 152, 155, 156, 157, 160, 162, 163, 164, 168, 173, 193, 199, 202, 205, 216, 225, 228, 252; ~ beden bütünlüğü 48
ruhbilim 44, 211, 219
ruhsal: ~ durumlar 16; ~ kaynaklar 41; ~ terapiler 49
ruhsuzlaşma 193, 207

S

saf: ~ bilişsel eylem 239; ~ düşünceler 194; ~ maddesellik 194; ~ mevcudiyet 94, 197; ~ zaman 93; ~ za-

mansallık 93
sahici: ~ duygular 174; ~ duyma 185;
~ felsefe 53; ~ görme 119; ~ görü
64; ~ görüngü 29, 78, 105, 131,
136; ~ ruh hâlleri 25, 31; ~ sıfatı
50; ~ sahici üretim 99; ~ vicdan
158; ~ vicdani çağrı 157; ~ zaman
92, 94
sahicilik 18, 21, 50, 51, 59, 64, 78,
84, 224
sahih: ~ anlam 31; ~ anlama 31, 55,
59; ~ anlama imkânları 55; ~ ben-
lik 43; ~ bilme 113; ~ endişe hâlleri
47; ~ ifade 55, 143; ~ kendi olma
44; ~ ruh hâlleri 100; ~ söz söyle-
me fiili 58; ~ tarih 98; ~ zaman 98
sanat 22, 56, 117, 129, 140, 148,
149, 187, 191, 192, 193, 195, 196,
197, 199, 200, 218, 220, 221, 222,
223, 224, 225, 226, 227, 228, 234,
239; ~ eserleri 195; ~ üretimi 56;
~ yapıtı 191, 192, 200, 220, 221,
226, 227
sanatsal: ~ yaratı 53; ~ nitelik 15; ~
üretim 173, 217
Sartre, Jean Paul 25, 36, 38, 54, 70,
71, 89, 164
Schelling 40
Schmitt, Carl 206, 208, 212, 220
semavi dinler 240
seyredici bakış 133
sıradan halk 106
simge(ler) 14, 20, 26, 129, 147, 189,
213, 214
simgesellik 114
simülasyon 60, 184
sinirbilim 205, 224
siyasal düşüncüler 206
siyaset 186, 211, 220
siyasetbilimi 220
Sokrates öncesi: ~ düşünürler 14, 21;
~ Yunan kozmolojisi 150
sonsuzluk 94
sonuç odaklı gözlem 142
Sophokles 65
sorma yetisi 13
sorumluluk duygusu 62
soyutlama yetisi 54

söylem 15, 74, 139, 159
Spinoza, Baruch 67, 240
suçluluk 39, 156, 157, 159, 161, 162,
164
sükût 44, 96, 138, 156, 166, 168,
169, 239

T

talih 97, 98, 240
Tanrı(lar) 28, 41, 43, 81, 85, 87, 107,
117, 151, 161, 177, 182, 196, 197,
215, 238
Taocu: ~ kozmoloji 105, 116, 237; ~
kutsal insan 69; ~ metafizik 174; ~
öğreti 77
tarih 17, 25, 29, 35, 43, 71, 79, 80,
87, 91, 93, 94, 95, 97, 98, 103,
182, 190, 209, 211, 229, 233; ~
ilmi 98
tarihsel: ~ dönem 227; ~ kayıtlar 17;
~ olaylar 96; ~ zaman 98
tarihselcilik 97
tarihsellik 97, 98
tarih yazımı 97
tasavvuf 50, 154
tefsir: ~ biçimleri 138; ~ etme 59,
124; ~ manzumeleri 59
tekhne 69, 115, 217, 218, 238, 239,
242
tekinsizlik 16, 32, 36, 38, 166, 216; ~
duyusu 16, 38, 47
teknik 56, 69, 81, 102, 115, 178,
192, 195, 201, 217, 218, 219, 231,
238, 239, 240, 243, 250, 254; ~
üretiler 238, 240
teknoloji 69, 78, 81, 102, 178, 181,
201, 218, 249; ~nin doğası 73
teknolojik çerçeve 110, 193, 242,
243, 251, 255
temel: ~ görüngü 100, 107; ~ ontoloji
19, 20; ~ varlıkbilim 21
temsil(ler) 14, 20, 37, 42, 90, 106,
114, 129, 151, 181, 182, 184, 196,
221, 223, 228
teolojik: ~ kavramlar 50; ~ öğreti 137
teorik: ~ görüş 142; ~ nesne 141
teosofik 29
Thales 176, 214

ticaret 56
 tinsel kaynaklar 41
 toplum 35, 42, 165, 170, 218, 226
 toplumbilim 220
 totaliter ideolojiler 206
 töre 167
 töz 67, 138
 tragedya(lar) 28, 65, 83, 152, 173
 trajedi(ler) 28, 70, 103
 trajik: ~ nesnelere 130; ~ olaylar 210
 tüketim 217, 245, 249
 türler arası yapılanma 69

U

ulus 42
 unutkanlık 102, 205
 unutma hâli 239
 utanç 36
 uzam 24, 25, 49, 71, 110, 192, 197,
 199, 211, 226
 uzamsal mesafe 95
 uzlaşma çevrimi 192

Ü

üretim ve savaş teknolojileri 201
 üstinsan 24, 72, 176

V

Valéry, Paul 104
 var olmaklık 78
 varlık: ~a erişim 154; ~a erişim olanakları 27, 29, 106; ~a ön bakış 83; ~ anlayışı 23, 30, 41, 52, 53, 56, 69, 77, 78, 88, 105, 123, 174, 175, 210, 211, 216, 230, 233, 250; ~ anlayışının olanakları 77; ~ belirtileri 23, 41, 48, 78, 79, 89, 90, 144, 151, 214 229; ~ imkân(lar)ı 13, 15, 17, 27, 30, 31, 51, 52, 70, 74, 87, 91, 104, 105, 106, 136, 166, 167, 169, 171, 191; ~ı açma kararlılığı 40, 211; ~ı betimleme girişimi 25; ~ın açığa çıkma biçimleri 20; ~ın açığa çıkma tecrübesi 19; ~ın açıklığı 17, 112; ~ın anlamı 13, 14, 15, 25, 31, 87, 126, 152; ~ın celbi 30; ~ın çobanı 48, 102;

~ın dışsal olayı 151; ~ın duyumu 32, 130, 147, 228; ~ın duyusu ve görüşü 151; ~ın evi 24, 85, 186, 189; ~ın gizlenme eğilimi 124; ~ın gölgesi 88; ~ın görünme biçimleri 20; ~ın görüşü 53, 106, 154; ~ın hakikati 78, 223; ~ın hatırası 101; ~ın imkânları 105; ~ın ışığı 14, 21, 30, 48, 53, 110, 123, 144, 199, 212; ~ın ışması 19, 26; ~ın ilksel ışması 152; ~ın kanatları 50; ~ın kayıp ufku 19; ~ın kutsal izleri 147; ~ın muhiti 18, 36, 78, 155; ~ın mümkün aralanma olanakları 20; ~ın nazarı 29, 64, 68, 69, 72, 82, 89, 112, 141, 170, 175, 176, 179, 202; ~ın nesnesiz duyumu 37; ~ın olay(lar)ı 22, 23, 82, 126, 153; ~ın ortak yazgısı 103; ~ın saf duyumu 88; ~ın saklanmış ışığı 111; ~ın soruşturması 80; ~ın tarihi 91, 101, 233; ~ın tecrübesi 29; ~ın ufku 19, 66, 89, 94, 125, 168; ~ın varoluşu 124; ~ı temaşa etme 173; ~ olanağı 29, 72, 100, 101, 102, 103, 104, 120, 145, 151, 155, 157, 174, 180, 205, 209, 217, 225, 243; ~ potansiyeli 88; ~ söylencesi 127; ~ sorusu 14, 29, 127, 148, 207; ~ soruşturması 18; ~ sunumu 221; ~ tefsiri 54, 182; ~ temsilieri 152; ~ yorumu 31, 91; ~ zinciri 137
 varlıkbilim 14, 21, 45, 46, 71, 79, 87, 129, 135, 142, 184, 205, 230, 255; ~sel anlam 171
 varlıkbilimsel: ~ görüşü 54; ~ sorgulama 33; ~ değer 161, 179; ~ nitelik 16, 160; ~ olay 33; ~ şirk 188; ~ vicdan 39
 varoluş 14, 16, 20, 24, 26, 27, 28, 29, 33, 39, 40, 44, 49, 50, 51, 66, 71, 72, 75, 82, 85, 87, 88, 89, 92, 95, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 106, 111, 119, 122, 124, 127, 132, 134, 138, 139, 143, 144, 148, 152, 153, 156, 157, 162, 163, 164, 169, 178, 184, 185, 186, 187, 188, 191, 193, 196, 199, 201, 202, 209, 218, 227,

233, 234, 235, 242, 245, 254; ~
eylemi 187; ~ imkân(lar)ı 24, 33
98, 186; ~ kaynağı 72; ~ kazanma
fiili 26; ~ mekânları 191; ~ muhiti
49; ~ olanak(lar)ı 27, 71, 100, 122,
144; ~ ufku 92; ~un icrası 89; ~un
karanlığı 24; ~un sınırları 89; ~un
tekinsizliği 47; ~ yapıları 20, 29; ~
yetileri 119
varoluşsal: ~ nitelik 17, 102; ~ tehlike
110
vecd hâlleri 49, 91
vicdan 33, 53, 91, 140, 155, 156,
157, 160, 161, 162, 167, 168, 169;
~ın celbeden sesi 166; ~ın celbi
176; ~ın çağrısı 156, 159; ~ın ke-
tum sesi 165; ~ın sesi 22, 73, 74,
78, 100, 155, 156, 157, 158, 159,
160, 161, 162, 163, 164, 165, 166,
167, 168, 169, 170, 179; ~ın sesini
duyma yetisi 162; ~ın suçlayan sesi
166
vicdani: ~ çağrı 34, 162, 163; ~ du-
yum 155, 158; ~ ses 72, 155, 160,
161
vicdansızlık 156, 170
von Uexküll, Jakob 241

W

Weber, Max 193, 209
Weil, Simone 193, 209
Wittgenstein, Ludwig 27, 34, 174

Y

yabancı kültürlerin felsefeleri 179
Yahudi: ~ tiplmesi 206, 207; ~ zih-
niyeti 208
yalıtılmış özne 113
yanlış: ~ anlama 38, 135, 166, 175,
181; ~ tanıma 164
yapay zekâ 224, 255
yasa 155, 157, 159, 160, 162, 167

yaşam: ~ alanı 27, 60, 61, 108, 199,
238; ~ çevrimi 91, 223; ~ dürtüsü
122; ~ı idame kaygısı 122; ~ küresi
27
yaşanmışlık 97
yertzaman 48
yetiler 24, 27, 32, 81, 142
Yin ve Yang 105, 149
yok etme olanağı 73
yokluk 15, 16, 24, 35, 36, 46, 77, 91,
101, 116, 124, 130, 149, 158, 175,
194, 216, 238
yoksunluk hâlleri 121
yorum imkânları 75
yorumbilgisel: ~ analiz 22; ~ döngü
34, 55; ~ çevrim 30, 115; ~ yak-
laşım 21
yorumbilgisi 55
yorumlama 16, 22, 32, 54, 138, 218,
244; ~ yetileri 16
yorumsama geleneği 17
yozlaşma 72, 135
yönelim 13, 16, 26, 146, 154
yöntemli düşünce 142
Yunan: ~ Dasein 26, 41, 130, 170,
183, 225; ~ düşüncesi 115

Z

zaman: ~ın duyumu 91; ~ın el altın-
dalığı 94; ~ın gündelik tecrübesi
96; ~ mefhumu 94; ~ın varlığı 91;
zamansallık 35, 95, 96
zamansızlık 91
zanaat 117, 148, 196, 218
zekânın yönelimi 65
zevahir 20, 128, 129, 133, 135
zihin 67, 101, 184, 193, 230
zihinsel durumlar 16; ~ etkinlikler 33;
~ güç 57; ~ işlevler 89; ~ kapasite
57; ~ şemalar 131; ~ tasarımlar 89